

Първа глава

СЪЩНОСТ И РАЗВИТИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ТРАНСПОРТ

I. Съдържание на темата

1. Международният транспорт в контекста на световната икономика

1. Причини за възникването и развитието на международния транспорт:

- Развитие на производителните сили;
- Международно разделение на труда;
- Развитие на международните икономически отношения;
- Развитие на международните пазари и комуникациите между стопанските субекти.

2. Необходимостта от изучаването на тенденциите в световната търговия и на условията за осъществяване на международните превози се определя от:

- Съвременните потребности от промишлени продукти;
- Развитието на възпроизводствените процеси в обществото;
- Формирането на световното стопанство;
- Необходимостта от обслужване, вкл. транспортно.

Търговията с транспортни услуги обслужва световната икономическа система. С развитието на международните икономически отношения се налага необходимостта от либерализиране на търговията с услуги, респ. транспортни услуги, с цел намаляване на пречките в движението на хора, стоки и капитали.

Международният транспорт, заедно с другите видове услуги (финансови, застрахователни, управленски, рекламни и др.),

е важен фактор за интернационализацията на световното стопанство.

3. Основни тенденции в световната икономическа активност, които влияят върху формирането на главните направления на международния транспорт:

- Намалява относителният дял на традиционните индустриални държави в световното промишлено производство;
- Нараства относителният дял на Япония и Китай в общия обем на световната търговия;
- На картата на икономическата активност се появиха страни като Южна Корея, Сингапур, Хонконг, Тайван, Малайзия, Индонезия, Тайланд – в Азия; Мексико и Бразилия – в Латинска Америка, Испания, Португалия, Гърция, Словения, Словакия, Полша, Румъния, България – в Европа;
- Политическите промени от края на 80-те и началото на 90-те години на ХХ век довеждат до значително намаление на участието на страните от бившия СИВ в световната търговия;
- Развитието на технологиите позволява разделянето на отделни фази на производствения процес и организирането им в различни части на света. Важен принос за това има и развитието на транспорта и комуникациите;
- Наличието на свободна работна ръка допринася за промени в международното разделение на труда;
- Възможностите за съкращаване на разходите за труд са основен стимул за пренасочване на промишлени производства в слабо развити страни в периферията на световното стопанство;
- Проблемите с реализацията на произведената продукция дават допълнителен импулс за развитието на международния транспорт;
- Интернационализацията на икономиката се проявява във все по-широко разгръщане и разпространение на икономическата дейност през държавните граници.

Съобразяването с нарастващата взаимна зависимост между икономиките на отделните държави насочва тяхното развитие към следване на адекватна политика. Институционализирането на този процес налага сключването на споразумения и общи решения по въпроси на общата икономическа политика и международния транспорт.

2. Тенденции в развитието на транспортните системи

1. Условия за развитие на световната икономика:

- Глобализация и европейска интеграция на икономическите системи;
- Промени в транспортния модел на Европа и на България;
- Обхващат продължителен период от време;
- Имат за цел приспособяването на транспортната система към новите логистични потребности.

2. Промените в транспортния модел на Европа и България са породени от:

- Промени в методите на производството;
- Преминаване от масово производство на стандартизирани продукти към дребнопартидно производство на продукти за крайно потребление, имащи по-висока стойност;
- Промени в организацията на транспортната дейност, чрез децентрализация и дерегулация, съчетани с приватизация на превозния парк.

3. Основни тенденции в развитието на транспорта:

- ✓ Увеличаване обема на комбинираните превози.

Фактори:

- Степен на развитие на транспортната инфраструктура в страната;
- Териториална конфигурация на товаропотоците;
- Вид и характеристики на превозваните стоки.

Комбинираните превози обединяват предимствата на конвенционалните видове транспорт. За тяхното развитие е необ-